

Komplet pozytywnych recenzji MEN dla nowego podręcznika

To nasz świat. Przyroda 4

1. Recenzja merytoryczno-dydaktyczna

O rozkładzie treści:

Autorzy tak rozmieścili materiał nauczania, aby wypełnić 3 godziny lekcyjne, a podział na trzy moduły umożliwi przeprowadzenie zajęć w każdym wariantcie tygodniowej siatki godzin (blok trzygodzinny, lekcje 2+1 lub nawet trzy pojedyncze godziny nauczania przyrody w tygodniowym planie lekcji).

O aktywizowaniu uczniów i doświadczeniach edukacyjnych:

Podręcznik jest wyraźnie nastawiony, zgodnie z podstawą programową, na aktywność i angażowanie ucznia. Propozycje obserwacji i eksperymentów prowadzonych w szkole lub w środowisku mobilizują uczniów do przyjęcia postawy badawczej, zgodnie z założeniami metodyki nauczania przedmiotów przyrodniczych i z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy naukowej.

Dodatkowo zamieszczone w tekście *Prawdy i mity* wyjaśniają nieprawdziwe obiegowe informacje, przekazując aktualny stan wiedzy (np. str. 98, 127).

Duże znaczenie wychowawcze mają informacje mówiące o konieczności powiadamiania służby zdrowia w sytuacji zagrożenia życia czy zdrowia, a także przypomnienie o informowaniu dorosłych o planowanych wyjściach w teren.

[...]

Moduł *Badamy przyrodę* w każdym temacie zawiera propozycję różnorodnych działań edukacyjnych, w tym doświadczeń i obserwacji, a polecenia wykonania różnych zadań w *Czas na zadania* motywuje i aktywizuje uczniów do poznawania przyrody. Taką samą funkcję pełnią zadania zamieszczone w *Biurze tropicieli przyrody*

Ciekawą formą aktywizowania uczniów, uczenia ich pracy w grupie, jest zamieszczony na końcu podręcznika materiał *Festiwal przyrody*, w którym zawarto pomysły na projekty edukacyjne i wskazówki do pracy w grupie.

O module podsumowującym *Po tej lekcji*:

Zamieszczone po każdym temacie przewidywane osiągnięcia *Po tej lekcji*: pomagają uczniowi ocenić stopień opanowania zarówno zawartych omawianym materiale nauczania wiadomości, jak i kształtowanych umiejętności. Są podstawą do budowania samooceny ucznia, a nauczycielowi mogą posłużyć do formułowania norm wymagań na poszczególne oceny szkolne.

O zadaniach:

Zadania o różnym stopniu trudności zamieszczone w *Badamy przyrodę*, *Czas na zadania*, *Biuro tropiciela przyrody*, a zwłaszcza *Festiwal przyrody* dają nauczycielowi szansę doboru poziomu trudności zadań do możliwości edukacyjnych uczniów. Umożliwi to uczniom o zróżnicowanych możliwościach nabycie umiejętności określonych w podstawie programowej, a praca metodą projektu zapobiegnie wykluczeniu uczniów o mniejszych możliwościach percepcji wiedzy.

O szacie graficznej:

Szata graficzna jest przejrzysta, dobrze ilustrująca materiał nauczania. Na podkreślenie zasługuje zamieszczana na końcu rozdziału mapa myśli, która bardzo przejrzysto ilustruje i porządkuje dużą porcję materiału i jest cennym środkiem dydaktycznym. Nawigację w podręczniku ułatwia wyróżnienie odrębnymi kolorami kolejnych działów.

Konkluzja:

Opiniowany podręcznik *To nasz świat. Przyroda 4*, autorzy: Mateusz Gański, Piotr Nieżurawski, Agnieszka Siporska, Kamila Skalskiej przygotowany przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe jest ciekawą propozycją edukacyjną. Tematy lekcji podzielone na moduły *Badamy przyrodę*, *Uczymy się*, *Czas na zadania* informują i koncentrują ucznia na toku lekcji. Zamieszczone, dodatkowo wyróżnione kolorem, pytania śródlekcyjne skupiają uwagę młodego ucznia na najważniejszych wiadomościach.

Liczne, o różnym stopniu trudności zadania w *Czas na zadania*, *Biurze tropiciela przyrody* i *Festiwalu przyrody* pozwolą nauczycielowi na kształcenie umiejętności określonych w podstawie programowej uczniom o zróżnicowanych możliwościach, a praca metodą projektu zapobiegnie wykluczeniu uczniów o mniejszych możliwościach percepcji wiedzy.

Podręcznik nie jest przeładowany materiałem nauczania, a szata graficzna jest czytelna i dobrze dobrana.

Konkluzja: Podręcznik może być dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do kształcenia ogólnego.

2. Recenzja merytoryczno-dydaktyczna

O zgodności z podstawą i jej realizowaniu:

Otrzymana od Wydawnictwa Koncepcja nauczania przyrody zawiera wszystkie treści z podstawy programowej przypisane do poszczególnych klas.

Kwestie dydaktyczne:

Przestrzegane są zasady kształcenia: zasada przystępności w nauczaniu (od tego co bliskie do tego co dalsze) oraz zasada wiązania teorii z praktyką.

O doświadczeniach edukacyjnych i aktywizowaniu uczniów:

Wszystkie doświadczenia, ćwiczenia, a przede wszystkim propozycje wyjścia w teren są bardzo atrakcyjne dla dzieci, co wpływa na ich zaangażowanie i zachęca do odkrywania świata. Także pomoce dydaktyczne, z którymi nie spotykają się w domu oraz wykorzystywanie telefonu (często zakazanego w szkole) jako narzędzia edukacyjnego podnosi walor edukacyjny i motywuje do działania.

Ogólna konkluzja:

Podręcznik charakteryzuje się dopracowaną szatą graficzną i czytelnym układem stron, co powinno ułatwić korzystanie z niego. Nie jest przeładowany treściami, omawiane są najważniejsze zagadnienia, a sygnalizowane – te rozszerzające, co pozwoli nauczycielowi, zależnie od klasy, dodatkowo je realizować. Język przystępny, zrozumiały dla ucznia, a grafika wspiera proces uczenia się.

3. Recenzja językowa

O niezwykle przystępnym języku i uwzględnianiu wieku ucznia:

Sposób prowadzenia wykładu pod względem stylistycznym jest w pełni adekwatny do możliwości percepcyjnych zakładanego odbiorcy. Podręcznik napisany jest stylem, który nazwać można dydaktyczno-popularnonaukowym. W tekście dominują zdania proste i jednokrotnie złożone. Rzadko występują zdania złożone wielokrotnie. Ułatwia to w znacznym stopniu odbiór przekazywanych treści. Dominuje słownictwo ogólne z elementami terminologii naukowej, która zwykle jest wprowadzana poprzez definicje lub objaśnienia. Wyraźną przewagę mają wyrazy konkretne nad abstrakcyjnymi. Definicje konsekwentnie formułowane są według jednego schematu: X to..., X nazywamy... Miejscami może to sprawiać wrażenie monotonii, jest jednak przemyślanym zabiegiem stylistycznym, który znacznie ułatwia odbiór danych tekstowych.

O funkcji informacyjnej podręcznika:

Komponent informacyjny podręcznika jest precyzyjny i jednoznaczny językowo. Został oparty na selekcji i stopniowaniu treści. Dobór informacji jest dokładnie przemyślany, dostosowany do poziomu zakładanego odbiorcy. Zakres treści jest ograniczony do podstawowych zagadnień, bez nadmiaru szczegółów. Autorzy dbają o hierarchizację wiedzy: od informacji ogólnych do bardziej szczegółowych. Poszczególne informacje są przekazywane w wyraźnie wydzielonych segmentach: definicje, opisy, przykłady, wnioski. Całość wskazuje na wysoki poziom organizacji informacji typowy dla tekstu dydaktycznego. Taka organizacja tekstu sprawia, że podręcznik stanowi spójną całość, bez zakłóceń w segmencie informacyjnym.

O zadaniach:

Zawarty w opiniowanym podręczniku komponent zadaniowy, zgodnie z założeniami, steruje czynnościami ucznia i w związku z tym przybiera postać pytań i poleceń, które odnoszą się do treści danego działu. Stawia też przed uczniami zadania twórcze polegające na samodzielnym rozwiązywaniu różnych problemów.

O komunikatywności:

Właściwa organizacja i segmentacja tekstu, definiowanie wprowadzanej terminologii naukowej, odpowiednio sformułowane polecenia do ćwiczeń, a także wprowadzane bogato elementy pozajęzykowe: fotografie, rysunki oraz wykresy sprawiają, że oceniany tekst jest bez zarzutu pod względem komunikacyjnym. Jest w pełni przystosowany do zdolności percepcyjnych ucznia szkoły podstawowej.

O szacie graficznej:

Komponent ikonoczno-edytorski podręcznika charakteryzuje się wysokim stopniem zintegrowania warstwy tekstowej i graficznej. Segmenty tekstu i grafiki tworzą wspólną kompozycję. Grafiki, rysunki i zdjęcia mają charakter poznawczy, a nie tylko dekoracyjny. Dobrane są tak, by pełnić wobec tekstu funkcję uzupełniającą i doprecyzowującą (np. wizualizacja opisu, schemat działania etc.); tekst wyjaśnia, obraz ilustruje i konkretyzuje. W opisach doświadczeń i obserwacji elementy graficzne wskazują kolejność działań, przebieg czynności czy relacje przestrzenne lub przyczynowe. Dzięki zastosowaniu bogatych środków edytorskich (nagłówki i śródtytuły, pogrubienia, wypunktowania, ramki i wyróżnione sekcje (np. Wnioski, Obserwacje itp.) możliwe stało się różnicowanie typów informacji i ich funkcji.